**עמ"ש 30516-10-18 ר' נ' ר'**

**עמ"ש 67723-10-18 ר' נ' ר' ואח'**

**בפני כבוד השופטת שרה דברת – אב"ד**
**כבוד השופט הבכיר אריאל ואגו**
**כבוד השופטת גאולה לוין**

**המערער י.ר.**

ע"י ב"כ עו"ד שלמה מערבי

**נגד**

**המשיבה ש.ר.**

ע"י ב"כ עוה"ד אורי זמברג, נעמה זמברג ונתנאל מויאל

## פסק דין

**השופטת ג' לוין:**

לפנינו שני ערעורים על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה באשדוד (כב' השופטת ע' אלפסי, ס"נ) בתביעה למשמורת משותפת ובתביעה להפחתת מזונות, בקשר לשתי בנותיהם הקטינות של הצדדים.

**רקע והליכים**

1. הצדדים בערעורים שלפנינו נישאו בשנת 2008 ומנישואיהם נולדו שתי בנות, נ' ילידת 21.1.2010 וי' ילידת 16.7.2011.

ביום 17.6.2013 חתמו הצדדים על הסכם גירושין שהסדיר, בין היתר, את המזונות ואת המשמורת של הבנות. נקבע בהסכם כי המערער ישלם למזונות הבנות סך של 4,200 ₪.

בהסכם נקבע כי משמורת הבנות תהא לאימן וזמני השהות עם האב יהיו בפעמיים בשבוע בימי חול בשעות אחר הצהריים ולינה בסוף שבוע אחת לשבועיים.

דלתים סגורות

2. לאחר ההסכם הגיש האב שתי תביעות.
<u>התביעה הראשונה</u>, ביום 22.10.2015, הייתה תביעה למשמורת משותפת (תמ"ש 43630-10-15) בה עתר האב לקבוע זמני שהות שווים לשני ההורים, בטענה כי הדבר הוא לטובת הקטינות.
<u>התביעה השניה</u>, שהוגשה ביום 22.6.2016, הייתה תביעה להפחתת מזונות (תמ"ש 44095-06-16).

3. לצורך בירור התביעה למשמורת משותפת נעזר בית המשפט בתסקירים של עו"ס לסדרי דין. במהלך בירור התביעה שונתה כמה פעמים מתכונת זמני השהות (הזמניים), בהחלטות ביניים ובהחלטות שניתנו במסגרת בקשת האם לצו הגנה, כפי שיפורט להלן.

4. בסמוך לאחר הגשת התביעה עתר האב (ביום 26.11.2015) לשינוי המשמורת הזמנית, בטענה כי האם מזניחה את הקטינות. בביקור פתע שערכה העו"ס לסדרי דין בבית האם לא נמצא כי הקטינות מצויות בסיכון כלשהו.

5. ביום 21.2.2016 הוגש תסקיר מפורט, בו נמסר על קשר חם ומטיב בין הקטינות לשני ההורים. לצד זאת, דווח על תקשורת מורכבת בין ההורים, שמחזיקים בעמדות ביקורתיות וספקניות האחד כלפי השני.
בתסקיר הומלץ עקרונית על הרחבה בזמני השהות עם האב, לצד קביעות ויציבות ומענה טיפולי להורים במסגרת תיאום הורי, דבר שיאפשר העמקה בטיב הקשר של הקטינות עם שני ההורים, שיידרשו לספק את שגרת צרכיהם של הקטינות באופן שוויוני ומאוזן יותר.
על כן הומלץ כי אם וכאשר האב יתארגן ב... עם תנאי לינה ומחייה ההולמים את צרכי הקטינות וייערך ביקור בביתו, תחול הרחבה בזמני השהות של הקטינות כך שהשהות באמצע השבוע תכלול לינה (פעמיים בשבוע) והביקורים בסופ"ש יתפרשו על שני לילות.

6. לאחר שהאב שכר דירה שנמצאה הולמת את צרכי הקטינות, החליט בית המשפט (ביום 19.4.2016) על הרחבה של זמני השהות עם האב. בהחלטה נקבע כי טובת הקטינות דורשת הרחבה הדרגתית של הלינה בבית האב ובחינתה במקביל. הוחלט כי בשלב זה תתווסף להסדרי השהות לינה באמצע השבוע, בימי שלישי.

7. בישיבת קדם משפט ביום 5.5.2016 גובשה הסכמה חלקית להרחבה נוספת של זמני השהות, כדלקמן:
בכל יום שני לינה בבית האב.
בכל יום שלישי שהייה בבית האב עד שעה 20:00.
ביום חמישי לינה בבית האב או שהייה עד שעה 20:00, לסירוגין.
סופ"ש אחת לשבועיים שהייה בבית האב מיום שישי עד שבת בשעה 20:00.

8. בסמוך לאחר מכן, ביום 22.6.2016, הגיש כאמור האב תביעה להפחתת מזונות (תמ"ש 44095-06-16). התביעה התבססה על הטענה כי זמני השהות התרחבו, הוצאות האב בגין שכר דירה וצרכי הבנות עלו, והכנסתו פחתה בעוד שהכנסת האם עלתה.

9. במקביל נמשכו ההליכים בעניין זמני השהות. ביום 5.7.2016 הוגש תסקיר משלים, בו הומלץ להשאיר את מתכונת זמני השהות במתכונתה הנוכחית.
בתסקיר נמסר כי למרות הרחבת זמני השהייה בין המערער לקטינות לא חלה רגיעה במערכת ההורית, ונמשכת מורכבות בערוצי התקשורת של שני ההורים וכתוצאה מכך יש קושי בתיאום ושיתוף פעולה סביב צרכי הקטינות. על פי התסקיר, טובת הקטינות היא קשר משמעותי ומעורבות רחבה של כל אחד מההורים כפי שקיים עכשיו, וכן טובת הקטינות היא רגיעה במערכת המשפחתית הכוללת והתייצבות במתכונת זמני השהות במקביל לתאום בין ההורים סביב צרכי הקטינות. בתסקיר הומלץ גם על הפניית ההורים לתיאום הורי.

10. ביום 10.8.2016 ניתנה החלטה בדבר עדכון נוסף של זמני השהות. על פי ההחלטה, זמני השהות עם האב יהיו בכל שבוע מיום שני עד רביעי בבוקר, ואחת לשבועיים ביום חמישי אחר הצהריים עד שעה 20:00. השהייה בסופי שבוע אחת לשבועיים תהיה מיום שישי עד מוצ"ש בשעה 20:00.

11. ביום 25.10.2016 הגישה האם בקשה לצו הגנה על הקטינות מפני האב. נטען בה כי לאחרונה הורחבו הסדרי הראיה והם כוללים לינה כך שהאב מאבד את הסבלנות ושפיות הדעת כאשר הקטינות נמצאות אצלו הרבה זמן והדבר מתבטא באלימות כלפיהן.

בהחלטה מיום 27.10.2016 הופנו ההורים לקבלת הדרכה הורית; הקטינות זומנו לשיחת משי"י ביחידת הסיוע; וזמני השהות עודכנו פעם נוספת, ונקבע כי האיסוף וההחזרה יהיה ממסגרות החינוך, כדי להקטין את החיכוך בין ההורים. וזו לשון ההחלטה:

> **"בשלב זה המפגשים בין האב לבנות יתקיימו כפי שנקבע בהחלטה מיום 10.8.16 כאשר המפגש באמצע השבוע יחל ביום שני ישירות ממסגרות החינוך ויסתיים ביום שלישי בבוקר חזרה למסגרות החינוך.**
> **בנוסף יתקיים מפגש ביום חמישי אחת לשבועיים ישירות ממסגרות החינוך ועד שישי בבוקר חזרה למסגרות החינוך;**
> **ובשבוע שלאחר מכן מיום שישי ישירות ממסגרות החינוך ועד יום ראשון בבוקר חזרה למסגרות החינוך".**

12. לאחר שהתקבל דו"ח חסוי של יחידת הסיוע החליט בית המשפט (ביום 22.11.2016) להותיר על כנה את חלוקת זמני השהות ולבחון העניין פעם נוספת לאחר הליך טיפולי שיעברו ההורים.

13. בתסקיר נוסף מיום 17.1.2017 נמסר כי מתקיימת שגרת זמני שהייה כסדרה, על פי החלטת בית המשפט. על פי התסקיר, בשנה שחלפה הקטינות עוברות טלטלה מתמשכת על רקע שינויים תדירים בזמני שהייה והסכסוך ההורי. העו"ס לסדרי דין העריכה כי טובת הקטינות לקבע את תבנית זמני השהייה הקיימת כיום, ולהביא לרגיעה בסערה המתמשכת של המערכת המשפחתית. שוב הומלץ כי ההורים יפתחו ביניהם דרכים וערוצי תקשורת סבירים לטובת הקטינות.

14. בתסקיר נוסף, שהוגש ביום 8.6.2017, נמסר כי שגרת זמני השהייה מתקיימת באופן רציף ויציב, שני ההורים שותפים פעילים בחיי הבנות, אוהבים אותן ורוצים בטובתן, אך ניכר כי עדיין מתקיימת מורכבות ומתח בערוצי התקשורת של ההורים וכל הורה סבור כי השני פועל באופן חד צדדי ולא דואג לשתף ולהתייעץ סביב צרכי הבנות.
על פי התסקיר, טובת הבנות היא בסיס יציב, עקבי וודאי של קשר עם שני ההורים ובראש ובראשונה רגיעה ויכולת הידברות של ההורים וקבלת החלטות באופן משותף לטובת הבנות. בתסקיר הועלה חשש כי ככל ששני ההורים לא יתקדמו להידברות בסיסית לטובת הבנות, הן יעמדו בפני מצב סיכון התפתחותי ממשי. על פי התסקיר, בהסתמך על ההכרות עם המערכת המשפחתית והדינאמיקה ההורית, שינויים כלשהם במתכונת זמני השהייה

הקיימת ומתנהלת כיום עלולים להביא להסלמה נוספת ולעליית מדרגה בקונפליקט ההורי, מה שבסופו של דבר עלול לפגוע בטובתן של הבנות ולהביא לתוצאות ארוכות טווח. לאור זאת הומלץ לקבע את מתכונת זמני השהייה הקיימת.
העו"ס לסדרי דין חזרה על ההמלצה להשאיר את זמני השהות במתכונת הקיימת גם בחקירתה ביום 15.6.2017. העו"ס נותרה בעמדה זו גם בדו"ח חסוי שהגישה ביום 20.7.2017, אודות שיחות שקיימה עם הבנות. בדו"ח זה חזרה ההערכה כי טובת הבנות היא שתשמר שגרה יציבה וקבועה בקשר עם שני ההורים ומעורבותם בחייהן.

15. יוער כי חרף המלצות העו"ס לסדרי דין וניסיונות בית המשפט להסדיר את התקשורת בין ההורים, הדבר לא צלח. כך, ביום 21.3.2017 הודיע המתאם ההורי כי אין התקדמות בהליך ואין הצדקה להמשך המפגשים. בעקבות זאת הופסק תהליך התאום ההורי.

להשלמת התמונה יצוין כי לאחר שהתבקש תסקיר מעדכן נוסף מסרה (ביום 9.8.2017) העו"ס לסדרי דין כי המחלקה לשירותים חברתיים ב... מסיימת את ההתערבויות במשפחה בשל ניגוד אינטרסים העולה בטיפול בתיק, עקב תפקידו של האב כ... משהודיעו שני ההורים כי אין תועלת בקבלת תסקיר נוסף, המשיך ההליך השיפוטי ללא תסקיר נוסף.

**<u>פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה</u>**

16. פסק הדין, שניתן ביום 22.8.2018, ניתן במאוחד בשתי התובענות – המשמורת והמזונות.

**בעניין המשמורת**, החליט בית המשפט לענייני משפחה להותיר את זמני השהות במתכונת הקיימת, המתכונת שנקבעה בזמנו במסגרת בירור הבקשה לצו הגנה שהגישה האם באוקטובר 2016. וכך נומקה ההחלטה:

> **"עינינו הרואות כי במהלך הדיונים נעשה ניסיון להרחיב הזמנים באופן בו הבנות ילונו בבית האב יומיים ברצף במהלך השבוע נוסף על הלינה בסופי השבוע אחת לשבועיים, אלא שניסיון זה לא עלה יפה. חרף רצונו הטוב של האב להימצא עם בנותיו ולחנך אותן על מנת לקדם אותן ולהקנות להן ערכים ראויים של אחריות ועצמאות, הבנות חשו שלא בנוח**

**והאב התקשה להכיל גם את בנותיו וגם את מחויבויותיו כלפי מקום עבודתו.**

**מטעם זה הושבו על כנם זמני השהות בהן לנות הבנות בבית האב פעם אחת באמצע השבוע, נוסף על הלינה בשבתות אחת לשבועיים, כאשר איסוף הבנות והשבתן נעשה ממסגרות החינוך, לצורך צמצום חשיפתן לקונפליקט בין ההורים. רק בשלב זה, חל שיפור והחלה רגיעה במצבן של הבנות".**

זמני השהות על פי פסק הדין הם אפוא כדלקמן:

**"זמני השהות של הבנות אצל האב <u>בימות השנה</u> יתקיימו במועדים הבאים:**
**בכל יום שני ישירות ממסגרות החינוך ועד למחרת בבוקר חזרה למסגרות החינוך;**
**בימי חמישי אחת לשבועיים ממסגרות החינוך ועד למחרת בבוקר חזרה למסגרות;**
**בימי שישי אחת לשבועיים (לסירוגין עם ימי חמישי האמורים לעיל) ישירות ממסגרות החינוך ועד יום ראשון בבוקר חזרה למסגרות החינוך.**

**<u>בחגים ובחופשות</u> יחלקו זמנן בין בתי ההורים שווה בשווה באופן בו בחג אחד יימצאו בבית האם ובחג שלאחריו בבית האב. בשנה שלאחר מכן יחול היפוך סדר החגים. בחופשת הקיץ בתקופה בה ההורים עובדים יימצאו הבנות בקייטנות ואת יתרת הזמן חלקו בין ההורים שווה בשווה".**

17. באשר **למזונות הקטינות**, בית המשפט לענייני משפחה קבע כי לנוכח השינוי המשמעותי בהיקף זמני השהות של הבנות אצל האב, יש לבחון מחדש את היקף חיובו במזונותיהם. לצורך קביעת המזונות המעודכנים בחן בית המשפט את צרכי הקטינות (תלויי שהות ובכללם מדור ואחזקתו וצרכים שאינם תלויי שהות); היכולות הכלכליות של ההורים מכל המקורות העומדים לרשותם; קביעת היחסיות של היכולות הכלכליות; וחלוקת זמני השהות בפועל.

<u>לגבי מצבו הכלכלי של האב</u>, על יסוד הראיות שנפרשו לפניו קבע בית המשפט כי שכרו נטו (לאחר ניכוי חובה) עומד על 14,000 ₪ ופוטנציאל ההשתכרות שלו מגיע ל- 16,000 ₪ לכל הפחות. נקבע כי הכנסתו הפנויה – לאחר הפחתת שכר דירה (2,450 ₪), אחזקת מדור (1,000 ₪) ודמי מחייה אישיים (2,000 ₪) – היא בגובה 8,500 ₪ ואם ימצה את פוטנציאל ההשתכרות תגיע ל- 10,500 ₪.

לגבי מצבה הכלכלי של האם, מתוך החומר שהובא לפניו קבע בית המשפט כי שכרה נטו הוא 10,000 ₪ וכי האם, העובדת בארבעה מקומות עבודה, ממצה את כל פוטנציאל ההשתכרות שלה. נקבע כי הכנסתה הפנויה – לאחר הפחתת משכנתא (3,500 ₪), אחזקת מדור (1,000 ₪) והוצאות אישיות (2,000 ₪), עומדת על כ- 5,000 ₪. לעניין החזר משכנתא ואחזקת מדור לקח בית המשפט בחשבון את השתתפותו של האב בחלקן של הקטינות (בגובה של כ- 1,600 ₪) ולכן הפחית מההכנסה רק את החלק היחסי של האם בעלות המדור ואחזקתו.

מכאן חישב בית המשפט כי היחס בין הכנסותיהן הפנויות של ההורים הוא 65% לאב לעומת 35% לאם.

18. נתון נוסף שציין בית המשפט הוא חלוקת זמני השהות, שבתחשיב של כלל ימות השנה הוא 40% מהזמן עם האב ו- 60% מהזמן עם האם. נפסק כי ההשפעה העיקרית של נתון זה היא על הוצאות המזון וחלק מהוצאות הביגוד. מכאן נקבע כי נקודת האיזון במצב זה היא חיוב האב ב- 50% מההוצאות הכוללות של הבנות.

19. באשר לצרכי הקטינות, נפסק כי הוצאות המחיה השוטפות עומדות על 1,400 ₪ לכל ילדה. הוצאות המדור ואחזקתו הם בסך של 900 ₪ לכל ילדה. הוצאות החינוך במסגרות החינוך הממלכתיות הן 200 ₪ לכל ילדה. סך כל ההוצאות החודשיות של כל ילדה עומד אפוא על 2,500 ₪ לחודש.

20. על יסוד האמור קבע בית המשפט כי האב יישא ב- 50% מכלל ההוצאות של הקטינות, קרי 1,250 ₪ לחודש.

נפסק כי ההפחתה בגין זמני השהות אצל האב (בשיעור 40%) תחל במועד הגשת התובענה (22.6.2016). ההפחתה בגין היחס בין הכנסות ההורים וזמני השהות גם יחד (בשיעור 50%) תחל במועד הגעתה של כל ילדה לגיל 6 שנים (נ' ביום 23.1.2016 וי' ביום 16.7.2017).

מכאן שלגבי הבת נ', החיוב יעמוד על 1,250 ₪ מיום הגשת התביעה על 1,250 ₪. לגבי הבת י', החיוב מיום הגשת התביעה יעמוד על 1,500 ₪ ומיום 16.7.2017 אז יפחת ל-1,250 ₪.

בנוסף נקבע כי ההורים יישאו בחלקים שווים בהוצאות צהרון, חוגים, קייטנות והוצאות בריאות חריגות.

הוצאות החינוך בפתיחת שנת הלימודים חולקו באופן בו האם תרכוש ספרי לימוד ותלבושת אחידה והאב ירכוש ילקוטים וציוד לבית הספר.

21. על פסק הדין הוגשו ערעורים הדדיים.

ערעור האם עוסק כולו בגובה המזונות. ערעור האב מופנה הן לעניין זמני השהות, והן לעניין גובה המזונות.

**<u>ערעור האם</u>**

22. אפתח בערעור האם, הנחלק לכמה ראשים.

ראשית, טוענת האם כי יישום נכון וצודק של בע"מ 919/15 <u>פלוני נ' פלונית</u> (19.7.2017) על הנסיבות דנן הוא חיוב האב ב- 65% מצרכי הקטינות, קרי בסך של 3,250 ₪ לחודש, חיוב שלוקח בחשבון הן את יחס ההכנסות והן את יחס זמני השהות. נטען כי לאור פערי ההכנסות בין הצדדים, אם לא ישונה חיוב המזונות, ייווצר דה פקטו "בית עני" אצל האם ו"בית עשיר" אצל האב.

האם מוסיפה וטוענת כי נפלה טעות כבר בקביעת צרכי הקטינות, שכן בהתאם להלכה הפסוקה, צרכיו ההכרחיים של קטין שאינם דורשים הוכחה עומדים על 1,600 ₪ לחודש. סך הצרכים של כל קטינה עומדים אפוא, לשיטתה, על 2,700 ₪ לחודש, וחלקו של האב צריך להיות 1,755 ₪.

האם מציינת כי לא היה מקום לשכלל את זמני השהות השווים בחופשות וחגים, שכן חלוקה זו נקבעה כבר בהסכם הגירושין ואין כל שינוי בעניין זה.

23. הערעור של האם מופנה גם כנגד הקביעה כי האב יישא במזונות הקטינה י', עד הגיע הקטינה לגיל 6, בשיעור של 60% בלבד מסך צרכיה, וזאת בניגוד לדין האישי הקובע כי עד גיל 6 חב האב באופן אבסולוטי במלוא צרכי הקטינה. לטענת האם, אין בהלכה שנפסקה בבע"מ 919/15 כדי לגרוע או לשנות מהוראות הדין האישי ביחס לחיוב במזונות קטינים מתחת לגיל 6. לפיכך, עד שמלאו לקטינה י' 6 שנים, יש להעמיד את החיוב על 2,700 ₪ לחודש, ולמצער על 2,500 ₪ לחודש.

24. הראש השלישי של הערעור נוגע לחיוב בהוצאות חינוך. האם קובלת על כך שהאב חויב להשתתף רק בהוצאות הצהרון, תוך התעלמות מכך שהאם נשאה לבדה, בכל התקופה שממועד הגשת התביעה ועד למועד פסק הדין, בכל הוצאות החינוך, וזאת עפ"י הסכם הגירושין, דבר שלא נלקח בחשבון בפסק הדין.

בנוסף טוענת האם כי הוצאות החינוך החריגות, לעבר ולעתיד, אינן מסתכמות בהוצאות עבור צהרון. מכאן הטענה כי יש לחייב את האב להשתתף, לעבר ולעתיד, בכל הוצאות החינוך, לרבות הוצאות חינוך נוספות כגון טיולי בית ספר, שיעורי עזר ואבחונים חינוכיים.
לגבי תקופת העבר מבקשת האם לחייב את האב בתשלום חד פעמי המשקלל את הוצאות החינוך החריגות ששילמה האם בתקופה בת כשנתיים.

טענה נוספת בקשר להוצאות החינוך היא כי אין לחייב את הצדדים לשאת בחלקים שווים בהוצאות החינוך והבריאות החריגות, שכן יחס ההכנסות ביניהם הוא 35-65 לטובת האב ויש לחייב אותם בגין הוצאות אלה לפי היחס האמור (לאחר קיזוז כל מענק והטבה לה זכאי כל אחד מהצדדים).

**<u>ערעור האב</u>**

25. ערעור האב מופנה הן כנגד שיעור המזונות והן כנגד חלוקת זמני השהות.

לעניין המזונות טוען האב כי נפלו שגיאות עובדתיות מהותיות בכל הנוגע לזכויותיו והכנסותיו. לשיטתו, לא היה מקום להביא בחשבון את משכורתו לפני ניכוי קופת גמל,

שכן הפרשה לקופת גמל היא כיום הפרשה מחויבת על פי דין והיא חלק מניכויי החובה, מה גם ששכרה של האם חושב לאחר הפרשות לקופות גמל. האב מבקש אפוא להעמיד את הכנסתו על 12,600 ₪. לטענת האב, גם העמדת ההכנסה שלו בגובה 16,000 ₪, בטעות יסודה. לטענתו, לא היה מקום להעניק לשנת עבודה אחת ב"עשייה ציבורית" ב... נופך משמעותי, המשליך על פוטנציאל ההשתכרות. לאחר שנה חזר האב, כך נטען, לעבוד כ... כפי הכשרתו.

נטען כי גם ההנחה שהאב צבר זכויות סוציאליות משמעותיות נעדרת כל בסיס ואינה נכונה. לטענתו, דווקא לאם זכויות סוציאליות משמעותיות הרבה יותר, נוכח רצף עבודתה במסגרות חינוך. האב מבקש מנגד לקחת בחשבון את הדירה שבבעלות האם, ששוויה עלה ב- 500,000 ₪ מאז גירושי הצדדים, אז קיבלה האם לידיה את מלוא הדירה.

האב טוען כי אין מקום לחייב אותו ברכיב מדור, שעה שהוא נדרש לשכור דירה בעלות חודשית של 2,450 ₪ לחודש ושעה שהחזרי המשכנתא שמשלמת האם מגדילים את חלקה הקנייני בדירה שברשותה.

נוכח כל האמור עמדת האב היא שיש להעמיד את הכנסתו הפנויה על 7,100 ₪ לכל היותר.

26. האב טוען גם לשגיאות עובדתיות מהותיות בכל הנוגע לזכויות והכנסות האם. האב קובל על כך שחויב במדור ואחזקתו על פי גובה החזרי המשכנתא, שהתשלומים בגינה עולים על 3,500 ₪, בעוד שהוא שוכר דירה ההולמת את צרכי הקטינות, בסך של 2,450 ₪ בלבד. לטענתו, היה מקום גם להביא בחשבון הטבות והנחות משמעותיות שמקבלת האם כאם משמורנית חד הורית, כמו גם מלוא הקצבאות. בנוסף, האב מבקש להעמיד את הוצאות אחזקת המדור של האם על 600 ₪ לחודש ואת הוצאותיה האישיות על 500 ₪ לחודש, בהתאם לעדותה בבית המשפט.
האב מבקש לקבוע כי לצדדים הכנסות פנויות שוות או שוות בקירוב.

27. לעניין הוצאות חינוך, טוען האב כי לא היה בסיס לקבוע סכום של 200 ₪ לחודש כרכיב קבוע של הוצאות חינוך שוטפות לכל ילדה. לטענתו, משחויב גם במחציות חינוך ורכישת

ילקוטים וציוד לבית ספר, נוצר כפל חיוב בגין הוצאות חינוך. עיוות נוסף נוצר, כך נטען, בכך שלא נקבע קיזוז קצבת ילדים ומענק חינוך, המשתלמים לידי האם.
האב מבקש לקבוע כי הוצאות החינוך יתחלקו בחלקים שווים, לאחר קיזוז מענק חינוך וכן להורות על קיזוז קצבת הילדים מצרכי הקטינות.

28. האב סבור כי בהתאם להלכה שנפסקה בבע"מ 919/15, לאור הפרש השכר הזניח בין הצדדים והיקף הרכוש של האם, ולאור חלוקת זמני השהות הכמעט שווה, לא היה מקום להשית על האב 50% מסך כל הוצאות הקטינות. יישום הדין כדבעי מחייב, לשיטתו, מסקנה של העדר כל חיוב ולכל היותר חיוב של 5-10% מצרכי הקטינות. לטענתו, לא היה גם מקום לערוך אבחנה לפני גיל 6 ולאחר גיל 6. לשיטתו, החובה האבסולוטית המוטלת על האב נעוצה במצב דברים בו הקטינים שוהים בהשגחה מלאה של האם והיא המטפלת הבלעדית בהם. לעומת זאת, כשההורים חולקים את השהות במשמורת משותפת, אזי ברוח העקרונות שבבע"מ 919/15, ובראשם עקרון השוויון, יש לקבוע שוויון בנטל המזונות בין ההורים גם טרם גיל 6.

עוד טוען האב לעניין המזונות, כי צורכי הקטינות הוערכו ביתר. כך משום שלא הוצגו אסמכתאות על הוצאה בגובה 1,400 ₪ לחודש לכל קטינה; משום אין מקום לעריכת מכפלות כמספר הקטינים; ומשום שבהסכם הגירושין העמידו הצדדים את צרכי הקטינות על 1,250 ₪ לכל קטינה.

29. חלקו השני של הערעור מוקדש, כאמור, לעניין הסדרי השהות. לטענת האב, התנגדות האם למשמורת משותפת נעוצה רק בהבנתה כי הדבר משליך על גובה המזונות. האב מפנה לתסקירים שהוגשו לבית המשפט לענייני משפחה, שהדגישו את חשיבות הקשר הרחב של הקטינות עם כל אחד מההורים. בפרט, הוא מופנה לתסקיר הראשון מיום 21.2.2016 בו הומלץ על הרחבה שוויונית בקירוב של זמני השהות. ההמלצות ניתנו חרף "תקשורת לקויה" בין הצדדים, מצב שנעוץ בעיקר בהתנהגות מכוונת של האם כדי לסכל משמורת משותפת. לטענת האב, האם ניצלה לרעה הליך מסוג צו הגנה כדי להביא לצמצום זמני השהות. אין להעניק לה "פרס" על כך, על חשבון טובת הקטינות, ואין להיכנע למעשים פסולים אלה בנימוק של שמירה על יציבות.

לטענת האב, אין כל סיבה להנציח הסדר שנקבע כהסדר זמני לצורך בחינת בקשה לצו הגנה, תחת ההסדר השוויוני שהומלץ בתסקיר מפורט ומעמיק ואומץ על ידי בית המשפט בהסכמת הצדדים.
האב מבקש אפוא להשיב את ההסדרים השוויוניים על כנם, אם מיידית ואם בתוך זמן קצוב.

30. האם מתנגדת לשינוי בזמני השהות. היא מדגישה כי באף תסקיר לא ניתנה המלצה למשמורת משותפת ובאף שלב לא התקיימו זמני שהות שווים ולא הומלץ על זמני שהות שווים, אלא לכל היותר חלוקה של 5 לילות בשבועיים, בדיוק כפי שנקבע בפסק הדין.

האם טוענת כי הרחבת זמני השהות לא היטיבה עם הקטינות וגרמה להתפרצויות אלימות של האב כלפיהן, דבר שהצריך הגשת בקשה לצו הגנה במסגרתה הודה האב כי הוא נוהג להפעיל אמצעי ענישה כלפי הבנות. בפועל צומצמו זמני השהות בהפחתת מפגש אחד בשעות אחר הצהריים וללא כל שינוי בהיקף הלינות.
האם מפנה לעדות העו"ס לסדרי דין שהביעה עמדה נחרצת לפיה אין לבצע כל שינוי נוסף בזמני השהות. האם סבורה כי משמוצו כלל ההליכים והבדיקות ועל יסוד טובת הקטינות, יש לדחות את דרישת האב למשמורת משותפת.

**<u>תסקיר עדכני</u>**

31. לאחר שמיעת טענות הצדדים בדיון לפנינו (ביום 5.12.2018) ועיון מעמיק בחומר ובשים לב לכך שהתסקיר האחרון הוגש לפני למעלה משנה וחצי, הורינו על קבלת תסקיר עדכני אודות המשפחה, עם המלצות עדכניות לגבי חלוקת זמני השהות המיטבית עבור הקטינות.

ביום 8.5.2019 הוגש תסקיר מעת המחלקה לשירותים חברתיים במועצה מקומית בני עי"ש. בתסקיר דווח כי שתי הבנות מצויות בקשר טוב עם שני ההורים ואינן נמצאות בסכנה בבתי ההורים. הסיכון היחיד שנשקף לקטינות, על פי התסקיר, הוא מהימשכות ההליכים המשפטיים, דבר שעלול לגרום פגיעה רגשית בבנות כתוצאה מקונפליקט נאמנויות.

בתסקיר הומלץ להרחיב את זמני השהות אצל האב, כך שהבנות ילונו אצלו פעמיים באמצע השבוע, דהיינו הוספת לינה ביום חמישי אחת לשבועיים. על פי התסקיר, היתרון בהסדר זה הוא חיזוק הקשר עם האב ומימוש זכות הבנות לחוויית ילדות משמעותית עם שני ההורים, ללא פגיעה משמעותית ביציבות ושגרת חייהן הנוכחית, שכן השינוי הוא מינורי. יתרון נוסף שציין עורך התסקיר הוא קיבוע זמני שהות ללא הבדל בין שבוע לשבוע, דבר שעשוי לחזק את השגרה והיציבות ולמנוע בלבול. לצד זאת, הועלה בתסקיר חשש שהתנגדות האם להסדר זה ותחושותיה הקשות יעברו לבנות, מה שיחזק מאוד את קונפליקט הנאמנות עמו הן מתמודדות. חרף זאת, סבר עורך התסקיר כי טובת הבנות היא קיום זמני שהות רחבים כמקובל.

32. המלצות התסקיר נדונו בדיון לפני ביום 15.5.2019. האב ביקש לאמץ את המלצות התסקיר, כך שזמני השהות יעמדו על שתי לינות באמצע השבוע וסופ"ש בן שני לילות אחת לשבועיים. האב מסר בדיון (ולאחריו) כי הוא מסכים שסכום המזונות שנפסק בבית המשפט קמא יוותר על כנו, גם אם יורחבו זמני השהות. הוא הדגיש כי מטרתו היא הרחבת זמני השהות עם הבנות, ולא הפחתת מזונות.

האם הביעה בדיון התנגדות נחרצת להמלצות התסקיר. לטענתה, נפלו בתסקיר פגמים מהותיים, והוא הושפע מהשקפת עולמו של העו"ס הדוגל במשמורת משותפת. לטענת האם, העובדה שאמו של האב מסייעת לו רבות בשמירה ושהייה עם הבנות, דבר שגם צוין בתסקיר, מהווה עילה לדחות את המלצות התסקיר, שכן הלכה למעשה הקטינות נמצאות רוב הזמן עם סבתן. האם הפנתה גם לכך שעל פי התסקיר, אחת הבנות מגיעה לעיתים ללא שעורי בית וללא ציוד לאחר שהייה בבית האב, ולא ברור כיצד הדבר מתיישב עם ההמלצה להרחיב את זמני השהות. האם מבקשת להעדיף את ההמלצות של שירותי הרווחה ב..., שהכירו היטב את עניינה של המשפחה, על פני ההמלצה הנוכחית. לאם טרוניות גם על האופן בו שוחח העו"ס לסדרי דין עם הקטינות ועל כך שלא נתן דעתו לחוסר התקשורת בין ההורים. האם הדגישה בדיון את התקשורת הלקויה בין ההורים, שבאה לידי ביטוי גם בימים האחרונים.

**<u>דיון והכרעה</u>**

33. לאחר בחינת טענות הצדדים והחומר הרב שהצטבר בעניינם, באתי לכלל מסקנה כי יש לאמץ את המלצות התסקיר העדכני לעניין הרחבת זמני השהות. בנושא המזונות אין מקום לשנות מסכום המזונות שפסק בית המשפט לענייני משפחה, למעט לתקופה בטרם מלאו לקטינה י' שש שנים. אציע אפוא לחבריי לדחות את הערעורים ההדדיים בעניין גובה המזונות (בכפוף לתיקון ביחס לי' לפני גיל שש), ולקבל את ערעור האב בעניין זמני השהות.

**<u>זמני שהות</u>**

34. כידוע, השיקול הבלעדי בהכרעה בסוגיות משמורת וחלוקת זמני שהות, הוא "טובת הקטין" (סעיף 25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962). ידוע גם, כי "טובת הקטין" הוא מושג עמום ורחב, ובית המשפט נדרש לצקת בו תוכן וליישמו לגבי הקטין הקונקרטי בעניינו הוא דן, בהתאם לנסיבות, תוך הסתייעות במומחים וגורמי מקצוע.

במקרה דנן, כל הגורמים המקצועיים שנדרשו לעניינה של המשפחה, החל משנת 2016 ואילך, המליצו על זמני שהות משמעותיים של הקטינות אצל האב, כולל לינה באמצע השבוע. זמני השהות שנקבעו בהסכם אכן הורחבו ועודכנו מעת לעת, במהלך ההליך המשפטי בבית המשפט לענייני משפחה.

כיום, המחלוקת הנטושה בין הצדדים לגבי זמני השהות היא בשאלה האם ילונו הקטינות ששה לילות בשבועיים בבית האב, כדרישת האב, או שמא רק חמישה לילות בשבועיים, כדרישת האם. השאלה בה עלינו להכריע היא אפוא האם תתווסף לינה באמצע השבוע, אחת לשבועיים, לחמש הלינות המתקיימות היום אצל האב בפרק זמן של שבועיים.

דומה כי מעבר להיבט המעשי ולרצון למקסם את הזמן במחיצת הקטינות, שני הצדדים מייחסים להכרעה משמעויות רגשיות וסימבוליות, בתוך המאבק הניטש ביניהם. העצמת הסכסוך סביב מחלוקת זו, אותה ניתן היה לפתור בהסכמה, היא כשלעצמה מנוגדת לטובת הבנות. אליבא דכל התסקירים, רגיעה במערכת המשפחתית הכוללת היא צורך

ראשון במעלה של הקטינות. יש לקוות כי בעתיד, יעלה בידי ההורים להתנהל באופן שמעניק מקום גדול יותר לצורך של הקטינות ברגיעה במאבק בין ההורים.

35. באשר למחלוקת עצמה, אני סבורה כי יש לאמץ את המלצות התסקיר העדכני שהוגש בערעור, ולקבוע זמני שהות הכוללים לינה פעמיים בשבוע בבית האב. מתוך כלל החומר שמצוי בתיק, לא מצאתי יסוד לסטות מנקודת המוצא של הורות שוויונית ומאוזנת. בתסקירים השונים מתוארת ההורות המיטיבה של כל אחד מההורים. מבחינת טובת הבנות, לא קיימת עדיפות להורה אחד על פני השני, ואין הצדקה כי אחד מהם יהיה "מטפל עיקרי" והשני "מטפל משני". השוני בין ההורים באישיותם ובתפיסת ההורות שלהם אינו מצדיק העדפה של אחד על פני השני, מה גם שנראה כי הקטינות הסתגלו לשונות בין ההורים, ולמעברים ביניהם, והן מתפקדות היטב.
לא מצאתי מקום שלא לאמץ את המלצות התסקיר, לפיה חלוקת זמני שהות משמעותיים עם כל אחד מההורים, תוך קיבוע זמני שהות ללא הבדל בין שבוע לשבוע, דבר שעשוי לחזק את השגרה והיציבות ולמנוע בלבול, הוא לטובת הקטינות.

36. יש לזכור כי כבר בתסקיר הראשון שהוגש בעניינה של המשפחה, בפתח ההליכים המשפטיים (ביום 21.2.2016), הומלץ על הרחבה בזמני השהות עם האב, כך שלאחר התארגנות האב מבחינת מגורים, יתקיימו זמני שהות הכוללים לינה פעמיים באמצע השבוע וסופ"ש ארוך (שני לילות) אחת לשבועיים. ברוח התסקיר, הורה בית המשפט לענייני משפחה על הרחבה הדרגתית של זמני השהות, תחילה התווספה לינה אחת באמצע השבוע, בהמשך התווספה לינה נוספת אחת לשבועיים ולאחר מכן שתי לינות רצופות באמצע השבוע. תהליך זה נעצר משלא חלה רגיעה במערכת ההורית, הקונפליקט התעצם ושיאו בהגשת בקשה לצו הגנה נגד האב. בעקבות הבקשה לצו הגנה, בית המשפט לענייני משפחה צמצם את הלינה באמצע השבוע והוריד אותה מארבע לילות בשבועיים לשלושה לילות בשבועיים. מנגד, הורחבה השהייה בסוף שבוע ממוצ"ש לראשון בבוקר. בכך נבלם התהליך לקראת עיגון הסדרי שהות שוויוניים. מתוך רצון לשמור על יציבות ולהימנע משינויים, ההסדר הזמני שנקבע אגב צו ההגנה נותר על כנו בפסק הדין בתביעה למשמורת משותפת.
עתירת האם לצו הגנה התבררה בבית המשפט (ביום 27.10.2016). בתום הדיון הגיעו הצדדים להבנות כי "**אין כל מקום לאלימות גם אם מדובר בעניין מינימלי ואף הגיעו**

**להבנה כי יש מקום להצבת גבולות סבירה בכל הנוגע לדרישות מינימליות כגון מקלחת וארגון החדר"**. לא נקבעו ממצאים כלשהם בנוגע לטענות הקשות שהעלתה האם בבקשה לצו הגנה. עיון בדו"ח החסוי שהוגש במסגרת בירור צו ההגנה, אינו תומך בטענות החמורות שהפנתה האם כלפי האב. מבלי להיכנס לפרטי הריאיון, מטעמים מובנים, אציין כי מהדו"ח מצטייר כי לקטינות טוב עם כל אחד מההורים, שדואג להן ומטפח אותן על פי דרכו.

37. נוכח כל האמור, לא ברור על מה מבוססת קביעת בית המשפט לענייני משפחה, בפסק הדין נשוא הערעור, כי הבנות חשו שלא בנוח כשהורחבו זמני השהות וכי האב התקשה להכיל את בנותיו.

מכל מקום, התסקיר העדכני המונח לפנינו אינו מצביע על חוסר נוחות של הקטינות במחיצת האב או על קושי להכיל את הילדות ולקיים זמני שהות משמעותיים. על פי התסקיר, האב משדר לקטינות רוגע ומתינות. גם הדיווחים ממוסדות החינוך אינם מלמדים על קשיים של הבנות במחיצת האב.

לא מצאתי כי טענות האם נגד עורך התסקיר מצדיקות לדחות את המלצות התסקיר. מקריאת התסקיר עולה כי הוא מבוסס על חומר רקע רב ועל מפגשים וביקורים בלתי אמצעיים עם ההורים והבנות ועל איסוף חומר מהמסגרת החינוכית. אין כל יסוד לקבל את הטענה כי התסקיר מבוסס על השקפת עולם, ולא על בחינה עניינית של הצדדים. אכן, לשירותי הרווחה במועצה מקומית בני ע"ש אין היכרות מעמיקה עם המשפחה, בשונה משירותי הרווחה ב... המלווים את המשפחה כמה שנים. אולם אין בכך כדי לגרוע מהמקצועיות של התסקיר והמשקל של המלצותיו.

אוסיף כי לא מצאתי סתירה בין תוכן התסקיר לבין המלצותיו. העובדה כי במסגרת זמני השהות אצל האב, הקטינות נמצאות גם לעיתים עם אמו, סבתן, אינה נזקפת לחובתו של האב ואינה מצדיקה הפחתת זמני השהות. אין פסול בהסתייעות כל אחד מההורים בסבים וסבתות, ועל פי רוב הקשר עם הסבים תורם ומיטיב עם הקטינים.

באשר לקונפליקט החריף וחוסר התקשורת בין ההורים, בנסיבות המקרה, גם אלה אינם מצדיקים חוסר שוויון בזמני השהות, כאשר הקונפליקט וחוסר התקשורת לא נעוצים באב בלבד.

יש לזכור כי מדובר במחלוקת סביב לינה אחת לשבועיים. הכרעה לכאן או לכאן אין בה כדי לשנות דרמטית את מציאות החיים של הקטינות, קשריהן עם כל אחד מההורים ורווחתן הרגשית. תוספת הלינה נעוצה בעיקר בכך שאין הצדקה במקרה דנן להעדיף הורה אחד על פני השני כ"מטפל עיקרי".

38. בסיכום הדברים, מוצע לקבל את הערעור ולקבוע כי זמני השהות של הבנות עם האב בימות השנה יתקיימו בכל יום שני וחמישי ישירות מהמסגרת החינוכית ועד למסגרת החינוכית למחרת; בימי שישי אחת לשבועיים ישירות ממסגרות החינוך ועד ראשון בבוקר חזרה למסגרות החינוך. בחגים ובחופשות תתקיים חלוקה שווה, במתווה המפורט בפסק הדין של בית המשפט לענייני משפחה.

**<u>מזונות</u>**

39. מכאן לערעורים ההדדיים בעניין המזונות.
אפתח ואומר כי לא ראיתי להתערב בממצאי העובדה של הערכאה המבררת, ובכלל זה בנוגע להכנסות הצדדים, פוטנציאל ההשתכרות שלהם, צרכי הבנות וההוצאות שמוציאים ההורים בקשר אליהן.
בית המשפט הכריע בשאלות אלה באופן סדור ובהיר, על בסיס הראיות שהובאו לפניו. כידוע, רק במקרים חריגים תתערב ערכאת הערעור בממצאים עובדתיים, בעיקר כאשר מתגלה שגיאה בולטת על פני החלטה של הערכאה הדיונית.
המקרה שלפנינו אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה. בגדרי פסק דינו פרש בית המשפט לענייני משפחה את מכלול הראיות, ניתח את ממצאי העובדה עליהם השתית את מסקנותיו, ונימק את קביעותיו כדבעי, כך שלא ראיתי טעם המצדיק התערבות באי אילו מקביעותיו העובדתיות.

40. נוכח הממצאים של בית המשפט לענייני משפחה לגבי היחס בין ההכנסות הפנויות של ההורים ולגבי צרכי הקטינות, ובשים לב לחלוקת זמני השהות כמפורט לעיל, איני רואה הצדקה להתערב בסכום המזונות שפסק בית המשפט לענייני משפחה, למעט בעניין מזונות הקטינה י' בטרם מלאו לה שש שנים.

יצוין כי האב, במהלך הדיון ביום 15.5.2019 ולאחריו הסכים לכך שהמזונות שנפסקו בבית המשפט קמא יוותרו על כנם.

סכום המזונות מבוסס על השיקולים והפרמטרים הצריכים לעניין, בהתאם לדין ולהלכה הפסוקה ובכלל זה בע"מ 919/15. כידוע, בע"מ 919/15 הכריע באופן ישיר בעניינם של קטינים המצויים במשמורת משותפת של הורים בעלי יכולת כלכלית דומה. עם זאת, הוא משליך גם על חיובי מזונות במצבים אחרים, מצבים בהם יש הסדרי שהות משמעותיים לאב, אפילו אינם מגיעים כדי משמורת משותפת. בדומה, בע"מ 919/15 משליך על חלוקת נטל המזונות במצבים בהם יש לאם הכנסה פנויה משמעותית, אף אם הכנסתה הפנויה לא משתווה להכנסה הפנויה של האב.

41. לצד זאת, סבורה אני כי יש להיזהר מפני עריכת תחשיבים מתמטיים מדויקים שמתבססים על האחוז המדויק של זמני השהות ועל ההכנסות הפנויות במדויק. על הקושי המעשי והעיוני בתחשיב מתמטי מדויק ר' פסק דינה של השופטת י' שבח בבע"מ 32172-11-17 ש. נ' ש. (ניתן ביום 10.1.2019) והאסמכתאות המובאות שם; ר' גם עמ"ש (חי') 20634-04-18 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 7.2.2019).
החיים, מטבעם, אינם מתנהלים על פי תכנון מדויק אותו ניתן לחזות מראש חודשים ושנים קדימה. מטבע הדברים, מתחייבת לעיתים גמישות בזמני השהות, מתוך התחשבות בתכניות ובאילוצים של בני המשפחה. גם היכולת הכלכלית המדויקת של ההורים מושפעת מגורמים שונים, לא כולם צפויים. צרכי הקטינים גם הם לא ניתנים לניבוי מדויק, והם נתונים להשפעות ושינויים לפי צרכי השעה. בנוסף, שהיית קטין בבית האב אחוז מסוים מהלילות אינה מפחיתה, בהכרח, את הוצאות האם בשיעור זהה, וההיפך. אף יש יסוד לסברה כי הוצאות קטין המחלק זמנו בין שני בתים גבוהות מההוצאות של קטין שיש לו בית עיקרי אחד.

נוסחה המשכללת את ההכנסות הפנויות, חלוקת זמני השהות וצרכי הקטינים היא כלי עבודה שימושי לקביעת סכום המזונות, אך יש להתייחס אליה בערבון מוגבל, בשל חוסר היכולת לחשב במדויק - ובמיוחד חוסר היכולת לנבא במדויק - את הערכים המוצבים בנוסחה. לצד הנוסחה, על בית המשפט להעריך את מכלול הנסיבות, ולקבוע את המזונות גם על סמך התרשמות כללית מהצדדים. כך למשל, על בית המשפט להעריך מי מההורים

עתיד לשאת בהוצאות שאינן תלויות שהות. בסופו של יום, פסיקת מזונות אינה מדע מדויק, היא נגזרת מתוך נתונים, הערכות ואומדנות, על יסוד מלוא התמונה הנפרשת בפני הערכאה המבררת.

42. מתוך כך שקביעת שיעור המזונות תלויה בעובדותיו ובנסיבותיו של המקרה הקונקרטי, ומבוססת גם על התרשמות והערכות של הערכאה המבררת, התערבות ערכאת הערעור בעניינים אלה היא מצומצמת (ר' בע"מ 4589/05 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 21.11.2005); בע"מ 8915/15 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 27.1.2016) בע"מ 817/18 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 31.1.2018). בדומה לפסיקת בית המשפט המחוזי בתל-אביב בעמ"ש 32172-11-17, אני סבורה כי כשם שערכאת הערעור לא תתערב על נקלה באומדנה של הערכאה המבררת בסכום הפיצויים בנזקי גוף ותבחן את הדברים "ממעוף הציפור" (רע"א 9311/17 פלוני נ' פלוני (ניתן ביום 23.1.2018), כך הנטייה שלא להתערב על נקלה באומדן סכום המזונות, אלא אם הסכום שנפסק בכללותו הוא בלתי סביר ומנותק מהמציאות.

43. במקרה דנן, חיוב האב בסך 1,250 ₪ לכל ילדה (מגיל 6 ואילך) הוא סביר ומאוזן. לא עלה בידי מי המצדדים, כל אחד בערעורו, לשכנע כי נפלה בפסק הדין טעות מהותית שתצדיק התערבות ערכאת הערעור בקביעת סכום המזונות, קביעה שנסמכה על התשתית הראייתית שהניחו הצדדים ועל הממצאים העובדתיים שעלו ממנה.
יש לזכור כי לאחר תשלום המזונות מהאב לאם, תעמוד לרשות האם הכנסה חודשית כוללת בסך 12,500 ₪. לרשות האב יעמדו 11,500 ₪ לפי שכרו נטו (בעת ניהול ההליך) ו-13,500 ₪ לפי פוטנציאל השתכרות. במצב דברים זה, כאשר חלוקת זמני השהות היא כמעט שוויונית, אין לדבר על "בית עשיר" ו"בית עני". דומה כי בשני הבתים יזכו הקטינות לרמת חיים דומה.

לטעמי, גם אם בנקודה מסוימת הנוגעת בשכר ניתן היה להגיע לממצא מעט שונה, כגון התחשבות בניכויי רשות בחישוב השכר "ברוטו", מקום בו החיוב שנקבע בכללותו הוא סביר, לא תידרש ערכאת הערעור לכל ממצא ופרמטר שנלקח בחשבון לצורך אומדן סכום המזונות. אוסיף בהקשר זה כי האומדן מתבסס גם על פוטנציאל ההשתכרות של האב, כך שהתחשיב המדויק של השכר נטו אין לו חשיבות מכרעת.

יוער בהקשר זה כי בעת ההליכים בבית המשפט קמא, הועסק האב בעירייה, תחילה כעוזר לראש העיר ולאחר מכן כעוזר למנכ"ל. אין מקום להידרש לשינויים מאוחרים, ככל שהיו, לאחר שניתן פסק הדין. הטענה כי חזר למשרתו הקודמת כעו"ס הועלתה לראשונה בערעור, וללא שום פירוט וביסוס.

44. לגבי צרכי הקטינות, אין מקום להתערב בקביעה שצרכי הקטינות עומדים על 1,400 ₪ לחודש. בית המשפט קבע את הסכום לאור הסכומים המקובלים בעניין זה ולאור עדות האם בעניין הוצאות עבור מזון, ביגוד, מספרה, נסיעות ובריאות. נקבע כי הוצאות בגין תרבות ובילויים ימומנו מתוך קצבת הילדים של המוסד לביטוח לאומי. פסיקת בית המשפט תואמת אפוא את הפסיקה העדכנית, לפיה הסכום הדרוש לכיסוי צרכי ילד, שמצוי בידיעה שיפוטית, הוא כ- 1,600 ₪ לחודש. אין מקום לא להגדלת הסכום כדרישת האם, ולא להפחתת הסכום, בטענה כי קצבת הילדים לא הובאה בחשבון. כאמור לעיל, קצבת הילדים נלקחה בחשבון כמשמשת למימון תרבות ובילויים.

45. בפי האם שורה של טענות פרטניות לגבי הנשיאה בהוצאות החינוך, לעבר ולעתיד. גם בנושא זה לא מצאתי מקום להתערבות. לגבי העבר, הטרוניה של האם אינה ברורה, שכן על פי פסק הדין, מיום הגשת התביעה האב מחויב לשאת במחצית הוצאות החינוך (הצהרון, החוגים, הקייטנות) וזאת בנוסף להכללת הוצאות החינוך במסגרות החינוך הממלכתיות - בסך 200 ₪ לכל ילדה - בתחשיב צרכי הקטינות. ככל שהאם נשאה לבדה בתקופה שממועד הגשת התביעה ועד פסק הדין בהוצאות צהרון, חוגים וקייטנות, על הצדדים לערוך התחשבנות על כך, כחלק מההתחשבות הכוללת הדרושה לשם התאמה בין התשלומים והמזונות ששולמו בפועל בתקופה זו (לפי הסכם הגירושין) לבין החיובים שנקבעו בפסק הדין.
כמו כן, לא מצאתי הצדקה לחייב את האב להשתתף בהוצאות הקשורות לבית ספר, כגון טיולים, שכן בהוצאות החינוך במסגרות הממלכתיות נלקחו בחשבון בצרכי הקטינות לעניין חישוב גובה המזונות הכללי.

מכאן לטענה כי חלוקת הנטל של הוצאות החינוך אינה צריכה להיות שווה בשווה, נוכח הפערים ביכולת הכלכלית של הצדדים. כעקרון, יש טעם בטענה כי הנטל של הוצאות חינוך ובהוצאות בריאות חריגות צריך להתחלק בהתאם ליחס ההכנסות בין ההורים.

אולם בנסיבות המקרה דנן, אין מקום להתערב בקביעה כי הנטל יתחלק שווה בשווה, בשים לב לכך שלאחר תשלום המזונות מהאב לאם, לרשות כל אחד מההורים עומד סכום דומה למימון צרכי הקטינות - הוצאות שוטפות והוצאות חריגות. כן יש לזכור בהקשר זה כי בית המשפט הותיר בידי האם כל קצבה המשולמת לידיה ולא הורה על קיזוז מההוצאות החריגות.

46. הסוגיה היחידה להתערבות היא מזונות הקטינה י', בטרם מלאו לה שש שנים. צודקת האם בטענה כי בע"מ 919/15 אינו מתייחס לחלוקת נטל המזונות ביחס לילדים מתחת לגיל שש (בע"מ 4637/18 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 10.7.2018)). החיוב האבסולוטי המוטל על האב על פי הדין האישי לא בוטל בבע"מ 919/15. בכל הקשור לקטני קטנים, לא חל שינוי בהלכה הפסוקה.

אשר על כן, לתקופה שעד הגיע הקטינה י' לגיל שש, על האב לשאת במלוא הוצאותיה. כעקרון, ככל שהאב מספק בעין חלק מצרכי הקטין, גם בטרם הגיעו לגיל שש, יש להביא זאת בחשבון בקביעת החיוב הכספי של המזונות. אולם לטעמי, במקרה דנן, הפחתת המזונות לסך של 1,500 ₪, אין לה הצדקה. מדובר בתקופה שמיום 22.6.2016 עד ליום 16.7.2017. בתקופה זו הסדרי השהות אצל האב עמדו על 4 לילות בשבועיים ובהמשך 5 לילות בשבועיים. הגם שמדובר בזמני שהות משמעותיים, אין המדובר במשמורת משותפת במובנה המלא, שעשויה להצדיק הפחתה מהחיוב הכספי על האב, חרף החובה האבסולוטית לשאת בצרכיהם של קטני קטנים. סכום המזונות לתקופה זו צריך להיוותר הסכום שנקבע בהסכם בין הצדדים מיום 17.6.2013.

נוכח האמור, אמליץ לחבריי לקבל את הערעור בנקודה זו ולקבוע כי לתקופה שמיום 22.6.2016 עד ליום 16.7.2017, יעמוד החיוב במזונות עבור הבת י' על סך 2,100 ₪ לחודש (צמוד למדד המחירים לצרכן ביוני 2013).

מיום 16.7.2017 ואילך יעמדו החיוב על 1,250 ₪ לחודש.

ביתר הקביעות וההוראות בעניין המזונות לא ראיתי הצדקה להתערב.

**אשר על כן, אציע לחבריי לדחות את הערעורים ההדדיים בעניין גובה המזונות, למעט בעניין מזונות הקטינה י' בטרם מלאו לה שש שנים, ולקבל את ערעור האב בעניין זמני השהות.**

**נוכח התוצאה אליה הגעתי, מאחר שהתקבל חלק מהערעור של כל אחד מהצדדים, מוצע כי כל צד יישא בהוצאותיו.**

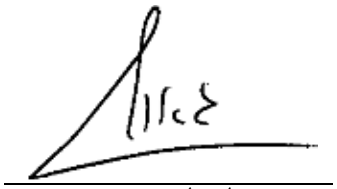

**גאולה לוין, שופטת**

**<u>השופטת ש' דברת – אב"ד:</u>**

אני מסכימה.

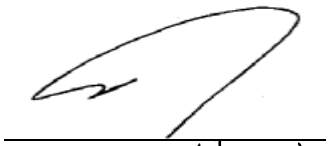

**אריאל ואגו, שופט**

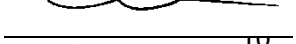

**שרה דברת, שופטת,**

**<u>השופט א' ואגו – שופט בכיר:</u>**

אני מסכים.

**הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ג' לוין.**

**הערבונות שהופקדו יוחזרו למפקידיהם, באמצעות באי-כוחם.**

**פסק הדין מותר לפרסום ללא שמות ופרטים מזהים.**

ניתן היום, כ"ח אייר תשע"ט, 02 יוני 2019, בהעדר הצדדים.

דלתים סגורות

**עמ"ש 30516-10-18 ר' נ' ר'**

**עמ"ש 67723-10-18 ר' נ' ר' ואח'**

| שרה דברת, שופטת, | אריאל ואגו, שופט | גאולה לוין, שופטת |
|---|---|---|

1

דלתים סגורות